

OBSAH

PŘEDMLUVA	9	4+ Školní zahrádka	41
ÚVOD	11	4+ Zvukové vlny	42
O Třídě plné pohody	12	4+ Naše stopy	43
Způsob uspořádání her	13	4+ Tichá voda	44
Cesta k úspěchu	16	4+ Můj kamarád	46
Schopnosti potřebné ke kamarádství, definice a příklady	17	4+ Ťuk, ťuk	47
Ohleduplnost a city, definice a příklady	18	4+ Ruční obrázky	48
Součinnost, spolupráce, definice a příklady	18	4+ Kouzelná kapsa	49
Prívětivost, definice a příklady	19	4+ Moje rodina	50
Hry na podporu kamarádství uspořádané podle stupně dovednosti a věku dětí	22	4+ Chybějící osoba	51
Hry na podporu citlivého jednání uspořádané podle stupně dovedností a věku dětí	22	4+ Třídní vlajka	53
Hry na podporu součinnosti uspořádané podle stupně dovednosti a věku dětí	23	4+ Penelopin dárek	54
Hry na podporu přívětivosti uspořádané podle stupně dovednosti a věku dětí	24	4+ Čí to jsou boty?	56
		4+ Přecházení	57
		4+ Hádej, co se stalo!	58
		4+ Pantomima se jmény	59
		4+ Naše vycházející hvězdy	60
		4+ Ukaž nám a řekni	61
		5+ Galerie třídy	62
		5+ Záhadná osoba	63
		5+ Tajemné hlasy	64
		5+ Čí to jsou ruce?	65
		5+ Co máš na sobě	66
		5+ Moje ramínko	67
		5+ Poznáváme se	68

KAPITOLA PRVNÍ

Sounáležitost a kamarádství

Rodičům	27
3+ Odříkávání jmen	28
3+ Kutálení	29
3+ Dítě na pasece	30
3+ Ach, ta jména	31
3+ Ramínko třídy	32
3+ Magnet	33
3+ Třídní stromek	34
3+ Naše skupina	35
4+ Hra se jmény	36
4+ Hudební jména	37
4+ Třídní panák	38
4+ Beze slov	39

KAPITOLA DRUHÁ

Citlivé jednání

Rodičům	69
3+ Obrázkový soubor emocí	70
3+ Co pociťuješ?	71
3+ Zatvař se	72
3+ Malá opuštěná hvězdička	73
3+ Ubohá smutná očička	75
3+ Smutný Míša	76
4+ Šťastná/smutná osoba	78
4+ Odznaky s emocemi	79
4+ Kreslíme city	80
4+ My, poloviční city	81

4+ Maňasci emoci	82	4+ Sbíráme hůlkami	131
4+ Terčíky radosti a smutku	83	4+ Družstva nosičů prken	132
4+ Protikladné pocity	84	4+ Přes řeku	133
4+ Kartičky s obličejí	86	4+ Kulička	134
4+ Někdy jsme šťastní	87	4+ Třídní zahrádka	135
4+ Někdy jsme smutní	88	4+ To nestačí	136
4+ Někdy máme strach	89	4+ Jeden nebo dva	137
4+ Někdy se zlobíme	90	4+ Tryskové letadlo	139
4+ Emotivní tanec	91	5+ Kosmická raketa	140
5+ Masky s výrazem ve tváři	92	5+ Gumový pás	141
5+ Procítěný hlas	93	5+ Skupina mezků	142
5+ Příběhy s emocemi	94	5+ Jako opice	143
5+ Čí je to pocit?	95	5+ Partneři do karet	144
5+ Ateliér citů	96	5+ Kopaná ve dvojicích	145
5+ Nepředstírané pocity	97	5+ Trefíme se do koše ...	146
		5+ Stůl smíření	147

KAPITOLA TŘETÍ

Součinnost/spolupráce

Rodičům	99
3+ Běží myška	100
3+ Hnětení těsta	101
3+ Dvojí radost (aneb jak si najít partnera)	102
3+ Šťáva pro všechny	103
3+ Kdopak má rád máslo	104
3+ Vyhráli jsme všichni	105
3+ Koláž celé třídy	106
3+ Podej mi ty obrázky	107
3+ Společná polévka	108
3+ Všichni za jeden provaz	110
4+ Kolébka	111
4+ Stroj na koláče	112
4+ Pinkání do balonku	113
4+ Hlavalamy pro nás	114
4+ Chytání balonků	115
4+ Zády k sobě	116
4+ Košíková	117
4+ Kreslení těla	118
4+ Slepění dohromady	119
4+ Dva ostrovy	120
4+ Bublínky v košíku	121
4+ Kočka a pták	122
4+ Společně stavíme věže	123
4+ Tlačence na židli	124
4+ Kamarádi po telefonu	125
4+ Jdeme přes most	126
4+ Pohádky "horkého bramboru"	127
4+ Běžci s provazy	129
4+ Společné kreslení	130

KAPITOLA ČTVRTÁ

Přívětivost

Rodičům	148
3+ Pěstování květin	149
3+ Život rostliny	150
3+ Náš strom	151
3+ Něžné zacházení	152
3+ Nevidím	153
3+ Pomoc přírodě	154
3+ Ptačí oběd	155
3+ Rosteme	156
3+ "Bebí"	157
3+ Poznávání naslepo	159
4+ Masáž krémem	160
4+ Jsi nemocný?	161
4+ Dárky do nemocnice	163
4+ Jídlo pro hladové	164
4+ Záchranný řetěz	165
4+ Kupony přívětivosti	167
4+ Pozornost k nevidomému	169
4+ Studnice přání	170
4+ Hadrový panák	171
4+ Kouzlo květiny	172
4+ Ptáčkové na stromech	173
4+ Kdo má dobré srdce?	175
4+ Divotvorná hůlka	176
4+ Žádné nové nebezpečí	178
4+ Stále v bezpečí	179
4+ Noční plavba	180
4+ Umíme mluvit	181
4+ Hádej, co to je	182
4+ Krokodýlí past	183

PŘEDMLOVA

4+ Cestička po kamenech	185	5+ Samá chvála	206
4+ Měj se dobře	187	5+ Cos to sněd... ..	208
4+ Nosítka z prostěradla	189	5+ Hádej, co to je	209
4+ Smutný	191	5+ Kočky a myši	210
4+ Hvězdné sedadlo	192	5+ Míša Kulička a hodní skřítkové	211
4+ Podívejte, nemám ruce	193	5+ Nechodící lidé	213
4+ Ztráta sluchu	194	5+ Noční let	215
4+ Jemný vánek	196	5+ Záchrana parašutisty	217
4+ Jsem na kolech.....	198	5+ Slepíčí máma	218
5+ Nezištné dávání	200	5+ Kouzelný les	220
5+ Noční vlak	201	5+ Sedlák Mrkvička a králíci	222
5+ Bolest při vymknutí	203	5+ A kdopak nic nedostal?	224
5+ Lapač snů	204	5+ Hodný princ (princezna)	225

vše funkce, soustředěných se na svůj vývoj dětí, na schopnost zakládat se do kolektivu, řešit konflikty a chovat se vstřícně. Tyto hry jsem založil na zkušenostech neúspěšných při experimentální výuce malých dětí na univerzitách v Purdue, Green State University a Texas Tech University. Klade zde důraz na způsob dětského chování vlastní osobnosti i osobnosti ostatních dětí, z toho plyne, jaké chování a dopad tohoto chování na ostatní mají v rámci dětského kolektivu.

Knihy *Herní materiál malých dětí* se přestala tištnout v roce 1988. V roce 1991 se mi ozvali představitelé organizace Peace Corps (Mírové sbory) a projevili o knihu velký zájem. Nedávno totiž zahájil v Rumunsku program američtí pedagogové, kteří pracovali s opuštěnými nebo zanedbanými dětmi v domácnostech a v ulicích. Nová vláda projevila zájem a cílové spolupráce v oblasti rozvoje těchto dětí, vyrůstajících v obtížných podmínkách. Někteří dětskí pracovníci Mírových sborů nabývali přesvědčení, že by moje knihy mohla být velmi užitečným materiálem pro jejich práci.

Jeich zájem mě podnítl ke zrevizování původního textu a jeho novému publikování. Nespokojen jsem se však s tímto překladem informací, ale chtěl jsem navíc zvýšit užitečnost knihy vylepšením některých jejích aspektů. V první řadě jsem chtěl vyzdvihnout úlohu výchovného sociálního chování. Již dříve jsem byl přesvědčen, že hry typu úlohy orientované na uvědomování si tělesných a vnitřních funkcí jsem se rozhodl vynechat. Ty nejlepší hry, které se týkaly sociálního chování dětí, jsem však ponechal. Takto vzniklé jádro jsem chtěl obohatit ještě o řadu dalších her. Dále jsem vzal v úvahu, že novou knihu budou číst především praktičtí pedagogové. Aby kniha mohla sloužit především praktičtí, rozhodl jsem se vynechat suchou teorii a údaje vědeckovýzkumného charakteru. A nakonec, každá popisovaná hra předkládá určité návrhy zapojení dětí do výcvikového programu.

Dělejšími prvky *Třídě* jsou právě zapojení rodičů. Každé ze 192 her této knihy ověřil úspěch nejen podnět pro spolupráci a rodičů. Přetvářá část knihy vždy začíná návrhem pro děti rodičů. Ten lze podle místních podmínek doplnit nebo přepsat. Umožní vám totiž rodičům číst, které hradíte v dané situaci dosáhnout.